

۱۳۰ گام دشوار تا کاهش هزینه تولید در ایران

خواهد شد، هر چند ممکن است مفادی از آن در بررسی نهایی در دولت دچهار تغییراتی شود. بازار بین الملل با هدف آگاهی از کم و کیف برنامه دولت برای کاهش هزینه تمام شده کالا و خدمات در ایران و نقد آن از سوی کارشناسان و خوانندگان متن ویرایش نهایی این برنامه را منتشر می کند. توضیح اینکه پایش و اصلاح قوانین و مقررات مزاحم و تسهیل مقررات با هدف بهبود فضای کسب و کار در حوزه فعالیت هر دستگاه اجرایی یکی از راهکارهای مشترک هر دستگاه اجرایی پیش بینی شده است که به دلیل یکسان بودن از تکرار آن در سرفصلهای مختلف صرف نظر کرده ایم.

یکی از شعارها و برنامه های دکتر مهدی غضنفری وزیر بازرگانی در هنگام اخذ رای اعتماد در مجلس شورای اسلامی، تلاش برای بهبود فرآیند کسب و کار، اصلاح فرآیند تامین کالا و خدمات، اصلاح فرآیند تولید در بنگاه ها و اصلاح فرآیند حمل و نقل و توزیع با در چارچوب نهضت کاهش قیمت تمام شده بود. اکنون پس از گذشت یک سال از صادرات او بر وزارت بازرگانی به نظر می رسد، ایده و شعار او در حال تبدیل به برنامه های فراگیر در نزد دولت و البته فعالان اقتصادی است. آنچه پیش روی شما مخاطبان ارجمند قرار دارد، ۱۳۰ راهکار پیش بینی شده در کمیته ویژه کاهش قیمت تمام شده کالا و خدمات است که به زودی در کمیسیون اقتصادی دولت بررسی و ابلاغ

بهبود فضای کسب و کار

دستگاه مسئول: وزارت اقتصاد

۱. کوتاه کردن مراحل دریافت مجوزهای مختلف تأسیس بنگاه از راههایی مانند راه اندازی دولت الکترونیک، جمعیت فعالیتهای نهادهای مختلف در یک نهاد واحد برای صدور مجوز تأسیس بنگاه
۲. تسهیل مراحل ثبت شرکتها
۳. تسهیل مراحل انحلال شرکتها
۴. افزایش میزان پایداری به اجرای قراردادهای
۵. کوتاه کردن مراحل رسیدگی به دریافت مالیات از بنگاهها و رسیدگی سریع تر به اعتراضات مالیاتی آنها
۶. شناسایی میزان شفافیت (سهولت، غیر قابل تفسیر بودن و ثبات نسبی) قوانین و مقررات در زمینه مالیات
۷. بررسی راهکارهای تأمین منابع مالی برای توسعه زیرساختهای حمل و نقل
۸. عدم اخذ مالیات و بیمه مضاعف و شفاف سازی فرایندهای مربوطه
۹. بررسی امکان کاهش هزینه حق بیمه سهم کارفرمایان، بویژه در مورد سازندگان مسکن
۱۰. در نظر گرفتن مشوقهای مناسب برای بنگاههای موفق در زمینه کاهش قیمت تمام شده
۱۱. رفع مشکلات اجرایی مالیات بر ارزش افزوده در راستای برطرف کردن موانع تولید (مانند رفع مشکلات قطعه سازها)
۱۲. جمعیت، تسهیل و کاهش عوارض دریافتی از بنگاهها
۱۳. تغییر در نحوه اخذ عوارض (مثلا تقسیم عوارض و یا دریافت آن از خانوارها به جای تولیدکنندگان مسکن)
۱۴. تسهیل امور و فرایندهای گمرکی (مانند استرداد حقوق و عوارض دریافتی) و مسائل مربوط به قرنطینه

۱۵. گسترش استاندارد کالاهای صادراتی و وارداتی و تسهیل صدور مجوزهای ذیربط

۱۶. اجرای درست خصوصی سازی در راستای کاهش قیمت تمام شده
۱۷. بررسی راهکارهای کاهش مداخله دولت در حوزه های غیر ضروری قیمت گذاری
۱۸. اصلاح کارکرد شرکت های سرمایه گذاری با رویکرد جذب منابع از بورس یا بازار سرمایه به جای بازار پول (بانک)
۱۹. تسریع در فرایند ترخیص کالا و مواد اولیه از گمرک
۲۰. توسعه فضای رقابتی، کاهش انحصارات و حذف رانت
۲۱. فراهم کردن زمینه های جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی
۲۲. تحریک تقاضای داخلی به منظور استفاده بیشتر از ظرفیتهای بیکار بنگاهها
۲۳. ارزیابی طرح های سرمایه گذاری بر اساس قیمت های غیر بارانه ای

دستگاه مسئول: بانک مرکزی

۱. تسهیل دسترسی سرمایه گذاران به منابع مالی بر اساس نرخ های مصوب بانک مرکزی و نظارت بانک مرکزی بر هزینه تأمین مالی در شقوق مختلف
۲. ایجاد رابطه منطقی بین نرخ سود وام های بانکی و عرضه و تقاضای پول
۳. ساماندهی خدمات بانکی
۴. ایجاد رابطه منطقی بین نرخ سود سپرده ها با نرخ تورم
۵. شفاف سازی بازار پول و واقعی کردن نرخ سود سپرده ها
۶. کاهش قیمت تمام شده خدمات بانکی از راههایی مانند افزایش کارایی بانکها
۷. بهبود ارائه خدمات بانکی و توسعه فعالیت بانکها در حوزه های جدید (تعمیق بازار پول)
۸. اولویت دادن به بنگاه های دارای بازدهی بالا در پرداخت تسهیلات بانکی
۹. استقلال بیشتر بانک مرکزی با رویکرد مدیریت جریان وجوه
۱۰. ایجاد رقابت بیشتر و منصفانه در بازار پول و اعتبار از راههایی مانند فراهم کردن

زمینه جهت صدور مجوز فعالیت بانک‌های خارجی در کشور

- توسعه شبکه و خوشه‌های صنعتی
- توسعه صنایع بسته‌بندی مواد غذایی و کشاورزی

دستگاه مسئول: وزارت نیرو

- بازنگری در شیوه اخذ حق انشعابات آب، برق و گاز با رویکرد کاهش هزینه ثابت احداث بنگاه (مانند دریافت هزینه با وقفه ۱ تا ۲ ساله)
- کاهش هزینه حق انشعابات آب، برق و گاز برای تولیدکنندگان

دستگاه مسئول: وزارت کار و امور اجتماعی

- کوتاه کردن مراحل رسیدگی به دعوی کارگری و کارفرمایی
- ایجاد انعطاف‌پذیری در استخدام و اخراج نیروی کار، توسعه مشاغل پاره‌وقت و مشارکتی، استقرار نظام دستمزد مبتنی بر بهره‌وری در بنگاه‌ها، بازنگری در نحوه تعیین حداقل دستمزد

دستگاه مسئول: وزارت صنایع و معادن

- استفاده از صرفه‌های مقیاس از طریق تعیین مقیاس بهینه تولید در صنایع مقتضی

اصلاح فرآیند تأمین

دستگاه مسئول: وزارت بازرگانی

- کوتاه کردن مراحل واردات (مانند راه‌اندازی پنجره واحد تجاری)
- مدیریت واردات با رویکرد جلوگیری از واردات قاچاق
- کاهش تدریجی و منطقی نمودن تعرفه‌های وارداتی کالاهای نهایی
- کاهش تعرفه مواد اولیه و واسطه‌های غیر قابل جایگزین مورد نیاز تولید داخلی
- عدم ثبت سفارش و ترخیص برای واردات فناوری‌های منسوخ
- اولویت دادن در پرداخت تسهیلات اعتباری برای خرید فناوری‌های نوین
- رعایت استانداردهای فنی، کیفی و بهداشتی در خصوص کالاهای وارداتی و حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان با رویکرد ارائه خدمات پس از فروش.

دستگاه مسئول: وزارت صنایع و معادن

- تعریف و اجرای استانداردهای لازم برای واردات فناوری و به‌روزرسانی آنها

اصلاح فرآیند تولید در بنگاه

دستگاه مسئول: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

- تأکید بر استقلال تصمیم‌گیری مدیرعامل و هیئت‌مدیره بنگاه در مقابل مداخلات سیاسی و حکومتی و با عدم تحمیل هزینه‌های ذی‌ربط به بنگاه
- عارضه‌یابی فرآیند در بنگاه
- حمایت دولت از فعالیت‌ها تحقیق و توسعه بنگاه‌ها در زمینه ارتقای بهره‌وری و کاهش قیمت تمام‌شده
- طراحی نظام اعطای جایزه ملی به ایده‌های جدید کاهش قیمت تمام‌شده
- حمایت از تشکیل یا توسعه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات کاهش قیمت تمام‌شده
- اجرای برنامه‌های کاهش قیمت تمام‌شده در شرکت‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی
- استفاده بهینه از منابع داخلی بنگاه‌های دولتی

دستگاه مسئول: معاونت توسعه، مدیریت و سرمایه انسانی

- حذف مداخلات مزاحم در امور مدیریت
- استفاده از روش شایسته‌سالاری در به کارگیری کارکنان
- استفاده از امکانات شبکه‌ای و هماهنگی‌های مدیریتی و اطلاعات و ...
- توسعه ارتباطات الکترونیکی
- آموزش و ترویج روش‌های کاهش قیمت تمام‌شده در بنگاه‌ها و بانک‌ها با رویکرد اصلاح فرایندها و یا حذف فرایندهای زائد

دستگاه مسئول: وزارت رفاه و تأمین اجتماعی

- اختصاص بخشی از منابع طرح ساماندهی بارانه‌ها برای حمایت از بنگاه‌های فعال (دارای برنامه) در زمینه کاهش قیمت تمام‌شده (بر اساس بند قانون هدفمند کردن بارانه‌ها و بنیادین‌نامه اجرایی)

دستگاه مسئول: وزارت بازرگانی

- رفع موانع توسعه تجارت الکترونیکی

دستگاه مسئول: سازمان صدا و سیما

- هدایت افکار عمومی در جهت کاهش هزینه‌های مبادله
- کمک به افزایش سرمایه اجتماعی
- اطلاع‌رسانی در مورد ضرورت کاهش قیمت تمام‌شده و منافع آن
- ترویج روش‌های کاهش قیمت تمام‌شده
- ارزش‌گذاری برای کار مولد

- توسعه پیمانکاری‌های فرعی بین واحدهای کوچک و مکمل صنایع بزرگ
- استفاده از صرفه‌جویی‌های مقیاس در فرایند تأمین

دستگاه مسئول: سازمان هدفمند کردن بارانه‌ها

- قیمت‌گذاری صحیح (منصفانه) حامل‌های انرژی، آب، خدمات دولتی در زمینه مخابرات و حمل‌ونقل

دستگاه مسئول: وزارت امور اقتصاد و دارایی

- ساماندهی بورس‌های کالایی و منصفانه کردن قیمت مواد اولیه مورد نیاز تولیدکنندگان کالاهای نهایی

دستگاه مسئول: وزارت بازرگانی

- کمک به استفاده بیشتر از ظرفیت‌های خالی تولید در راستای بهره‌برداری از صرفه‌جویی‌های مقیاس از راه‌هایی مانند جلوگیری از واردات قاچاق، وضع عوارض ضد دامپینگ، حمایت مؤثر و کارآمد از صادرات، دقت در تعیین قیمت‌های تضمینی محصولات کشاورزی، تسهیل جذب تکنولوژی‌های جدید
- شفاف‌سازی بهای تمام‌شده کالاها و خدمات بنگاه‌ها
- شناسایی، مستندسازی و معرفی بهترین تجارب کاهش قیمت تمام‌شده

دستگاه مسئول: مرکز ملی بهره‌وری ایران

- اجرای برنامه‌های ارتقای بهره‌وری در وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌ها و بانک‌های دولتی و مشروط کردن افزایش قیمت کالاها و خدمات آنها به ارائه گزارش توجیهی

دستگاه مسئول: وزارت صنایع و معادن

- طراحی و اجرای نظام جامع بسته‌بندی
- استفاده بهینه از برون‌سپاری فعالیت‌ها
- استفاده بهینه از منابع مالی داخلی بنگاه‌ها

دستگاه مسئول: وزارت کار و امور اجتماعی

- نوسازی مدیریت بنگاه‌ها (از جمله آموزش کارآفرینی)

دستگاه مسئول: وزارت مسکن و شهرسازی

- به کارگیری فناوری‌های نوین در راستای کاهش قیمت تمام‌شده (بویژه به کارگیری فناوری‌های نوین در ساخت مسکن)

اصلاح فرآیند حمل و نقل و توزیع

دستگاه مسئول: وزارت راه و ترابری

بنادر خشک

- کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل از طریق بهینه‌سازی ظرفیت ناوگان حمل‌ونقل
- ارتقای کیفیت خدمات حمل‌ونقل
- نوسازی و اصلاح ناوگان و زیرساخت‌های حمل‌ونقل (راه، ریل، فرودگاه و بنادر)
- نوسازی ناوگان حمل‌ونقل با مشارکت بیشتر بانک‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری
- توسعه و تجهیز بنادر، گمرکات و ترمینال‌های کانتینری و ایجاد فضای رقابتی جهت ارائه خدمات بندری از طریق افزایش تعداد اپراتورهای بندری در هر یک از بنادر
- سازماندهی ناوگان جاده‌ای کشور تحت عنوان تشکل‌ها، تعاونی‌ها و شرکت‌های حمل‌ونقل
- رفع موانع ترانزیت و ایجاد هماهنگی با قوانین بین‌المللی
- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های لازم برای ترویج حمل‌ونقل چندوجهی
- به کارگیری نرم‌افزارهای متناسب به منظور افزایش یکپارچگی و قابلیت رهگیری بار برای صاحبان کالا
- تسهیل فرایندهای گمرکی، قرنطینه، صادرات و واردات در هماهنگی با شبکه‌های حمل‌ونقل
- بهره‌برداری از صرفه‌جویی‌های ناشی از مقیاس در حمل‌ونقل
- شفاف‌سازی قیمت‌های خدمات حمل‌ونقل و مدیریت و نظارت بر بهای خدمات حمل‌ونقل با تشریح مساعی تشکل‌های صنفی ذیربط
- شناسایی راه‌های کاهش هزینه تأمین وسایل نقلیه مانند اعطای مجوز واردات کامیون و تریلر از خارج با تعرفه کم
- هماهنگ‌سازی فعالیت‌های دستگاه‌ها در رابطه با حمل‌ونقل (مانند استفاده از ظرفیت حمل‌ونقل نیروهای مسلح در اوج تقاضا)
- کاهش حمل‌ونقل غیر ضرور
- یکپارچه‌سازی فضای تولید جهت رفع حمل‌ونقل مضاعف
- استفاده از خدمات حمل‌ونقل کشورهای همسایه در اوج تقاضا و ارائه خدمات حمل‌ونقل به آنها در قالب موافقتنامه‌های همکاری متقابل
- توزیع و مدیریت تقاضاهای حمل‌ونقل تجاری در طول سال با توجه به فصل برداشت محصولات کشاورزی
- ساماندهی خودمالکی رانندگان از راه‌هایی مانند توسعه تعاونی‌ها
- توسعه تشکل‌های تعاونی حمل‌ونقل
- واگذاری مدیریت زیرساخت‌ها به بخش خصوصی
- طراحی شبکه یکپارچه ترانزیت در کریدورهای شمال - جنوب و شرق - غرب
- توسعه حمل‌ونقل ریلی
- رفع موانع پسرکانه‌ای و توسعه محور ترانزیت شرق
- توسعه حمل‌ونقل ترکیبی از طریق واردات و صادرات کالا به و از مقاصد

اصلاح فرآیند صادرات

دستگاه مسئول: وزارت بازرگانی

- تسهیل فرآیند صادرات کالاها و خدمات
- کمک به توسعه شرکت‌های مدیریت صادرات
- ایجاد شرکت‌های تخصصی صادرات (مانند شرکت صادرات پسته یا زعفران)
- ایجاد خوشه‌های صادراتی و ارائه خدمات لجستیکی مورد نیاز
- پیگیری اجرایی کردن موافقتنامه‌های تجارت ترجیحی
- فراهم کردن بسترهای مناسب برای تجارت بیشتر بنگاه‌ها با خارج (مانند استفاده حداکثری از سفرهای برون‌مرزی رئیس‌جمهور، وزیران و استانداران در جهت معرفی کالاها و خدمات ایرانی به خارجیان، استفاده کامل از پتانسیل مناسب‌های خارجی در جهت استفاده از تعرفه‌های ترجیحی در کشورهای طرف تجاری، راه‌اندازی شبکه جامع اطلاع‌رسانی تجاری بین‌المللی، ارائه آموزش‌های

دستگاه مسئول: وزارت بازرگانی

- ساماندهی شبکه توزیع
- تدوین نقشه راه توزیع مکانی مراکز تولید، حمل‌ونقل و انبارداری (طراحی سیستم یکپارچه لجستیک در کشور)
- ایجاد مراکز لجستیک منطقه‌ای (بنادر خشک) در قطب‌های صنعتی و تولیدی کشور
- کمک به توسعه شرکت‌های لجستیک طرف سوم
- حذف واسطه‌های غیر ضرور از راه‌هایی مانند ترغیب و تشویق عمده‌فروشان و بنکداران جهت تأسیس شرکت پخش و یا فعالیت در قالب نمایندگی شرکت‌ها و واحدهای پخش و افزایش شرکت‌های پخش
- رفع موانع توسعه شبکه‌های زنجیره‌ای خرده‌فروشی اصناف، فروشگاه‌های بزرگ و زنجیره‌ای و راه‌اندازی نهادهای توزیع زنجیره‌ای
- تقویت و توسعه تشکل‌های تخصصی توزیع مانند اتحادیه‌های توزیعی و شرکت‌های تعاونی
- اصلاح قوانین و مقررات مرتبط با توزیع در راستای اولویت‌بخشیدن به روش‌های نوین توزیع از طریق شبکه‌های رسمی و دارای مجوز پخش کالا
- ساماندهی واحدهای صنفی بدون پروانه به منظور نظارت بر آنها و شفافیت فرایند دادوستد
- تأسیس مراکز بارانداز و عمده‌فروشی کالا
- اجرای برنامه‌های بهبود بهره‌وری در واحدهای صنفی مانند اعطای نشان به واحدهای صنفی، راه‌اندازی کلینیک‌های بهره‌وری بازرگانی، ارتقای سطح آموزش‌های حرفه‌ای، کاهش ضایعات و بهبود کیفیت، نوسازی تکنولوژیکی ماشین‌آلات و تجهیزات
- بکارگیری راه‌های کاهش ضایعات محصولات کشاورزی
- شناسایی راه‌های کاهش هزینه‌های اجاره واحدهای صنفی و اجرایی کردن آن
- شفاف‌سازی قیمت‌ها از راه‌هایی مانند راه‌اندازی بانک اطلاعات قیمت‌های عمده‌فروشی و خرده‌فروشی کالاها و خدمات
- کمک به توسعه فضای رقابتی در بخش توزیع از راه‌هایی مانند آزادسازی تجاری بخش توزیع بصورت تدریجی و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
- تنظیم بازار کالاها استراتژیک و مرجع
- تنظیم بازار کالاها با توجه به تعرفه‌های فصلی، ذخیره‌سازی، اطلاع‌رسانی و حمایت از صدور مازاد تولید
- افزایش پوشش و ارتقای کارایی نظارت بر قیمت کالاها و خدمات با تأکید بر شفاف‌سازی رابطه بین کیفیت و قیمت

مستمر تجاری و بازرگانی به رایزنی‌های تجاری و ارتباط بیشتر آنها با اتاق بازرگانی و صنایع و معادن (و)

دستگاه مسئول: وزارت خارجه

- استفاده مؤثر از دیپلماسی تجاری (اقتصادی) در افزایش صادرات

دستگاه مسئول: سازمان میراث فرهنگی

- رفع موانع جذب جهانگردان با هدف افزایش تقاضا برای صنایع دستی و خدمات گردشگری و استفاده از صرفه‌های مقیاس